

Trainer auditoren Peter Noordhoek:

‘Je wordt niet zomaar een goede auditor’

Onlangs trainde hij de eerste dertig notaris-auditoren. Wat leerde hij hun en wat kan de notaris verwachten? Een gesprek over intercollegiale toetsing.

TEKST: JOLANDA AAN DE STEGGE
FOTO: TRUUS VAN GOG

De vacature voor auditoren verscheen afgelopen februari in het *Notariaat Magazine*. Tot de belangrijkste functie-eisen behoren zeven jaar praktijkervaring, het goed kennen van de organisatie van een notariskantoor en ervaring hebben met een eigen kwaliteitszorgsysteem.

Peter Noordhoek is docent audittechniek en auditvaardigheden. Als beleidsadviseur wordt hij vaak betrokken bij het begeleiden van kwaliteitsstelsels in organisaties en sectoren. In opdracht van de Nederlandse Orde van Advocaten, waar intercollegiale toetsing al enkele jaren geleden werd ingevoerd, trainde Noordhoek bijna negentig auditoren. Voor het notariaat trainde hij onlangs de eerste dertig auditoren. Zij zullen dit jaar honderd audits verrichten. De eerste vinden in september plaats.

Werving en selectie van auditoren vindt hij een belangrijk punt. "Want je kunt niet in een dag van iemand die dat niet in zich heeft een goede auditor maken." De ideale auditor is volgens Noordhoek iemand met een bezonken oordeel, die een beetje stevig

in het leven staat. Iemand die enerzijds niet meebeweegt met alles wat een cliënt zegt, maar die anderzijds wel empathie toont. "Het gaat om het goede evenwicht tussen een strenge controle en mildheid ten opzichte van een collega. Iemand moet zijn mensenkennis mooi weten te combineren

‘De notaris staat een streng doch rechtvaardig dossieronderzoek te wachten’

met zijn praktijk- en wetskennis. Want je bent zijn praktijk- en wetskennis. Want je bent zijn praktijk- en wetskennis. Want je bent zijn praktijk- en wetskennis. Want je bent zijn praktijk- en wetskennis. Want je bent zijn praktijk- en wetskennis.

zwakke plekken zitten. 'Een checklist gebruikt hij vooral achteraf om te kijken of hij niets is vergeten.'

De training tot auditor in het notariaat voor de WID/MOT duurt een dag. Het eerste dagdeel wordt besteed aan de inhoudelijke kant van de zaak. Welke elementen van de WID/MOT moeten precies worden gecontroleerd en op welke gronden? Tijdens het tweede dagdeel komen de spelregels van audits aan de orde. Hoe bejegen je een collega-notaris? Hoe verricht je een controle? Hoe pak je het dossieronderzoek aan? Hoe breng je de boodschap over als er iets niet helemaal in orde is?

Buitenstaanders denken al gauw: notarissen houden notarissen de hand boven het hoofd. Is dat ook uw idee?

Noordhoek: "Die houding van: ik zal mijn collega eens even matsen, zie ik helemaal niet. Men neemt zijn auditverantwoordelijkheid uitermate serieus. Dat is ook iets wat ik sterk bepleit, want het alternatief is dat er iemand van buitenaf langskomt die alleen kijkt met de wet in het achterhoofd.

terwijl hij geen oog heeft voor de omstandigheden waarmee ieder kantoor te maken heeft. Het gaat bij een audit niet over de politie die een verdachte wil grijpen. Het gaat erom dat een collega-notaris, de auditor, zaken gaat controleren terwijl hij goed weet hoe het er op een kantoor aan toegaat. Natuurlijk moet die auditor wel rekening houden met de regels, maar elke regel kent ook grijze gebieden. De kwaliteit van de auditor wordt bepaald door de wijze waarop hij daarmee omgaat en daarbij is kennis van het werk een groot voordeel."

Volgens Noordhoek is het effect verbluffend van de ene advocaat die bij de andere op bezoek komt om te kijken hoe het kantoor wordt geleid. Dat ziet hij in de advocatuur. "Door die bezoekjes worden advoca-

toororganisatie te verhogen. Daarbij gaat het meer om een balans tussen stimuleren en controleren."

Wat staat een (kandidaat-)notaris te wachten als hij een auditor op bezoek krijgt? Na een eerste kennismaking volgt er een streng doch rechtvaardig dossieronderzoek. De auditor zal niet zelf in de kast gaan kijken. Hij bepaalt wél welke dossiers hij wil inzien, bijvoorbeeld aan de hand van een lijst van alle dossiers. Die bekijkt hij. Na afloop van dit onderzoek volgt een afrondend gesprek. Daarin wordt door de auditor besproken wat wel en niet in orde is. Noordhoek: "De reactie van de ontvangende partij is altijd: maar dit is geen typisch dossier, hoor. En dat is in de praktijk natuurlijk ook zo. Er zijn voortdurend uitzonderingen op de regels en een goede auditor heeft daar gevoel voor. Wel is het van belang dat de ontvangende notaris kan uitleggen waarom zijn dossier in elkaar steekt zoals het in elkaar steekt. Want er zijn ongetwijfeld goede redenen waarom iets niet helemaal compleet is. Dan heeft iemand iets toe te lichten, maar dat wil nog niet zeggen dat diegene de wet heeft overtreden." Natuurlijk schuilt daarin ook een valkuil voor de auditor: dat hij te veel begrip heeft voor de werkwijze van een collega.

Noordhoek constateert dat auditoren in de advocatuur die binnenkomen op basis van de kwaliteitsstandaard anders worden begroet dan auditoren die komen vanwege de WID/MOT. "In het laatste geval is een auditteam wel eens begroet met: *Hier kommt die Ordnungspolizei*. Sommige mensen beschouwen die audits kennelijk toch als een soort politiehandeling." Het kader rondom de WID/MOT is strakker dan bij een verbetergerichte audit en de weerstand ertegen is groter. Hij hoopt van harte dat de WID/MOT-audits andere intercollegiale toetsingen in het notariaat niet in de weg zullen staan. In de advocatuur zijn ondertussen vele honderden audits verricht en gaan auditoren de derde ronde in. Noordhoek: "Vooral in de eerste ronde bestond er aardig wat weerstand. Auditoren vertelden dat ze bij een collega-advocaat waren geweest die hen midden in de winter in een kamer zette waar de verwarming was uitgedraaid, in de hoop de auditor zo te verjagen. Dat is typisch een anekdote uit de eerste ronde. Maar in de tweede ronde was er van die weerstand niet veel meer te merken." •

'Een goede auditor ziet razendsnel waar de sterke en zwakke plekken zitten'

ten zich er opeens van bewust: ik heb een kantoor. Ik moet iets aan de vervanging doen. Wat doe ik eigenlijk met de carrièreplanning van mijn personeel? Het gaat om pure bewustwording. Iedereen heeft zijn eigen gang van zaken en opeens komt iemand daarover met je praten. Aanvankelijk was er een hoop weerstand tegen, maar de meeste advocaten blijken het heel prettig te vinden om eens met een collega te kunnen praten over de kantoororganisatie."

Wel maakt het verschil, zegt hij, of een auditor komt controleren op basis van de WID/MOT of dat het gaat om het verbeteren van de kwaliteit van een kantoororganisatie. Bij audits in het kader van de WID/MOT gaat het er strenger aan toe. "Die zijn echt bedoeld als controles. Het is een combinatie van verticaal toezicht met horizontale borging." Een wat hybride constructie, vindt Noordhoek. Want het gaat niet alleen om verbeteringen, er zit ook een hard controlerend element in. "Daarnaast heeft de advocatuur ook audits die bedoeld zijn om de kwaliteitsstandaard van de kan-

NotaBoek

Handboek Boedelafwikkeling 2007

Bij uitgeverij Walburg Pers is de derde editie van het *Handboek Boedelafwikkeling* verschenen. Dit handboek geldt als het standaardwerk in de notariële praktijk op het terrein van de afwikkeling van nalatenschappen. Het handboek is geschreven door een team van civilisten en fiscalisten, die deels ook in de notariële praktijk werkzaam zijn, en beschrijft het proces van boedelafwikkeling zoals dit zich op een notariskantoor voordoet. Behandeld worden de standaardafwikkeling, de wettelijke verdeling, de ouderlijke boedelverdeling en bijzondere afwikkelingen (wettelijke vereffening, afwikkelingsbewind en quasi-wettelijke verdeling). Bijzondere aandacht wordt geschonken aan het overgangsrecht en de uitleg van uiterste wilsbeschikkingen. Ook wordt uitgebreid stilgestaan bij incidenten die zich kunnen voordoen bij de afwikkeling. Om er een paar te noemen: het uitzoeken van de erfopvolging, gebreken in de uiterste wil, het ongedaan maken van de wettelijke verdeling door de echtgenoot, testamentair bewind, makingen onder voorwaarde en een erflater die failliet is. Verder wordt ingegaan op fiscale aspecten van de boedelafwikkeling. Veel plaats is ingeruimd voor jurisprudentie. Het gaat daarbij om tuchtrechtspraak op het terrein van boedelafwikkeling, algemene notariële tuchtrechtspraak en uitspraken op het terrein van erfrecht. Daarnaast is er uitgebreid aandacht voor internationale boedelafwikkeling. Dit gedeelte behandelt internationaal privaatrechtelijke aspecten van een boedelafwikkeling en Nederlands internationaal erfrecht. Verder komen facetten uit het nationale erfrecht van België, Duitsland, Engeland, Frankrijk en Spanje aan bod. Het *Handboek Boedelafwikkeling 2007* bestaat uit twee omvangrijke delen. Het bevat een register op wetsartikel, een jurisprudentieregister (chronologisch en op trefwoord) en een algemeen trefwoordenregister. Bij het handboek wordt een cd-rom geleverd, met daarop de tekst van het handboek en 274 modellen van akten, veelvoorkomende brieven, formulieren en verzoekschriften. Deze zijn als tekstbestand beschikbaar en direct te gebruiken.

Auteur: prof. mr. I.C.A. Verstappen [et al.]
Uitgeverij: Walburg Pers, Zutphen
(ISBN 9057304466)

TEKST: TANJA WIL